

STICHTING VOOR OPENBAAR PRIMAIR ONDERWIJS

Protocol

Medicijnverstrekking

en

Medisch handelen

op

scholen

Januari 2012

Inhoudsopgave

Inleiding over medicijnverstrekking en medisch handelen.....	3
1. Het kind wordt ziek op school	4
2. Het verstrekken van medicijnen op verzoek	5
3. Medische handelingen	6
4. Wettelijke regels en aansprakelijkheid.....	7

Bijlagen

1. Toestemmingsformulier voor: 'Het kind wordt ziek op school'	9
2. Toestemmingsformulier + instructie voor: 'Het verstrekken van medicijnen op verzoek'	12
3A Formulier m.b.t.: 'Het uitvoeren van medische handelingen in noodgeval	15
3B. Afsprakenformulier m.b.t.: 'Het uitvoeren van medische handelingen op school'	18
4. Richtlijnen: 'Hoe te handelen bij een calamiteit.....	21
5. Jaarlijks Intakeformulier medische gegevens kinderen.....	25

Algemene opmerkingen:

Met school wordt bedoeld: alle scholen vallende onder het schoolbestuur van AWBR.

Overall waar 'hij' staat wordt ook 'zij' bedoeld.

Overall waar 'het kind' staat wordt ook 'de leerling' bedoeld

Waar leerkrachten staat, worden ook de andere personeelsleden op de school werkzaam bedoeld.

Status van dit document:

Dit document is een concept, de afsprakenformulieren/verklaringen kunnen echter wel al worden gehanteerd en gelden indien ondertekend als bindend en kunnen los worden gebruikt van dit concept protocol.

Totdat de definitieve vaststelling plaatsvindt geldt dit protocol als leidraad bij medicijnverstrekking en medisch handelen op school.

Inleiding over medicijnverstrekking en medisch handelen

Leerkrachten op school worden regelmatig geconfronteerd met leerlingen die klagen over pijn die meestal met eenvoudige middelen te verhelpen is, zoals hoofdpijn, buikpijn, oorpijn of pijn ten gevolge van een insectenbeet.

Ook krijgt de schoolleiding steeds vaker het verzoek van ouders(s)/verzorger(s) om hun kind(eren) de door een arts voorgeschreven medicijnen toe te dienen. (Voor de leesbaarheid van het stuk zullen we hierna spreken over ouders wanneer wij ouder(s)/verzorger(s) bedoelen).

Met het oog op de gezondheid van kinderen is het van groot belang, dat de leerkrachten in alle situaties zorgvuldig handelen. Zij moeten daarbij over de vereiste bekwaamheid beschikken. Leerkrachten en schoolleiding moeten zich realiseren dat wanneer zij fouten maken of zich vergissen, zij voor deze handelingen aansprakelijk gesteld kunnen worden. Daarom geeft AWBR in dit protocol aan hoe scholen in deze situaties dienen te handelen.

De drie te onderscheiden situaties zijn:

- *Het kind wordt ziek op school*

Deze situatie laat de school en leerkracht geen keus. De leerling wordt ziek of krijgt een ongeluk en de leerkracht moet direct bepalen hoe hij moet handelen.

- *Het verstrekken van medicijnen op verzoek*

In deze situatie kan de schoolleiding onder bepaalde voorwaarden besluiten hieraan géén medewerking te verlenen.

- *Medische handelingen*

Alleen na overleg met en instemming van de bestuurder kan de schoolleiding besluiten medewerking te verlenen aan het uitvoeren van een medische handeling op school. Instemming zal alleen gegeven kunnen worden als voldaan wordt aan alle voorwaarden en wettelijke eisen dienaangaande.

Echter: voor de individuele leerkracht geldt dat hij mag weigeren handelingen uit te voeren waarvoor hij zich niet bekwaam acht.

Op de volgende pagina's wordt elk onderdeel nader beschreven. In de bijlagen zijn diverse formulieren opgenomen.

N.B. Scholen dragen er zorg voor, dat bij inschrijving van de leerling in elk geval de gegevens, zoals deze in bijlage 1 zijn opgenomen, op school aanwezig zijn op een voor ieder personeelslid bekende plek.

1. Het kind wordt ziek op school

Regelmatig komt een kind 's morgens gezond op school en krijgt het tijdens de schooluren last van hoofd- buik- of oorpijn. Ook kan het bijvoorbeeld door een insect geprikt worden. Een leerkracht verstrekt dan vaak - zonder toestemming of medeweten van ouders - een "paracetamolletje" of wrijft Azaron op de plaats van een insectenbeet.

In zijn algemeenheid is een leerkracht niet deskundig om een juiste diagnose te stellen. De grootst mogelijke terughoudendheid is hier dan ook geboden. Uitgangspunt moet zijn dat een kind dat ziek is, naar huis moet. De leerkracht of schoolleiding zal, in geval van ziekte, altijd contact op moeten nemen met de ouders om te overleggen wat er moet gebeuren (is er iemand thuis om het kind op te vangen, wanneer wordt het kind gehaald, gaat school alvast naar de huisarts of het ziekenhuis, etc.)

Ook wanneer een leerkracht inschat dat het kind bij een eenvoudig middel gebaat is, is het gewenst om altijd eerst contact te zoeken met de ouders. Wij adviseren u het kind met de ouders te laten bellen. Vraag daarna om toestemming aan de ouders om een bepaald middel te verstrekken¹.

Problematisch is het wanneer de ouders en andere, door de ouders aangewezen vertegenwoordigers, niet te bereiken zijn. Het kind kan niet naar huis gestuurd worden zonder dat daar toezicht is. De leerkracht kan dan besluiten, na overleg met een BHV'er en/of de schoolleiding, zelf een eenvoudig middel te geven. Daarvoor moet eerst het jaarlijkse intake formulier medische gegevens (bijlage 5) of het inschrijfformulier (bijlage 1) worden geraadpleegd. Hiermee hebben de ouders schriftelijk aangegeven of zij wel/niet akkoord gaan met het toedienen van bijvoorbeeld een paracetamol. Daarnaast moet hij inschatten of niet alsnog een arts geraadpleegd moet worden. De leerkracht moet bij twijfel altijd een arts raadplegen. Dit geldt uiteraard ook wanneer de pijn blijft of de situatie verergert. Ouders/verzorgers dienen over het verstrekken van een medicijn in welke vorm dan ook op de dag zelfde dag nog te worden geïnformeerd.

Zo kan bijvoorbeeld een ogenschijnlijk eenvoudige hoofdpijn een uiting zijn van een veel ernstiger ziektebeeld. Het blijft zaak het kind voortdurend te observeren. Iedere situatie is anders, zodat hier niet uitputtend alle signalen benoemd kunnen worden, die zich kunnen voordoen.

Bij aanhoudende klachten zal de school zich blijven inspannen om contact te krijgen met de ouders, of de persoon die door de ouders genoemd is als waarschuwingsadres en zonodig zelf contact met de huisarts opnemen.

Bij alles geldt: de zorgvuldigheid die men hierbij in acht moet nemen is, dat men zo zorgvuldig handelt alsof het het eigen kind is.

---

¹ Toestemmingsformulier voor "Het kind wordt ziek op school"; zie bijlage 1
Zie ook Richtlijnen "Hoe te handelen bij een calamiteit" (bijlage 4)

2. Het verstrekken van medicijnen op verzoek

N.B. Het gaat in dit hoofdstuk alleen over medicijnen die via inhalatie of oraal kunnen worden toegediend. Over andere handelingen zal, in overleg met de ouders, school en schoolbestuur worden besloten of deze handelingen door medewerkers van school worden uitgevoerd. Deze handelingen zullen alleen kunnen worden uitgevoerd in levensbedreigende situaties. School nog schoolbestuur kunnen aansprakelijk worden gesteld voor het foutief toedienen van medicatie en de consequenties daarvan in dergelijke nood situaties. Ouders dienen hiervoor een verklaring te ondertekenen

Kinderen krijgen soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook tijdens schooluren. Te denken valt bijvoorbeeld aan puffjes voor astma of antibiotica. Ouders vragen dan aan de schoolleiding of een leerkracht deze middelen wil en kan verstrekken. In deze situatie is de toestemming van de ouders gegeven.

Het is in dit geval van belang deze toestemming schriftelijk vast te leggen¹. Meestal gaat het niet alleen om eenvoudige middelen, maar ook om middelen die bij onjuist gebruik tot schade van de gezondheid van het kind kunnen leiden.

De school kan alleen medewerking verlenen aan het verstrekken van medicijnen, indien:

- a. het vergeten ervan niet kan leiden tot een levensbedreigende situatie en
- b. door de behandelend arts helder wordt gemaakt, dat er geen ander inname ritme mogelijk is dan onder schooltijd en
- c. aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

1. ouders:

- vullen het formulier¹ volledig in en voegen een verklaring van de arts bij, waaruit tevens blijkt, dat inname onder schooltijd noodzakelijk is.
- nemen het initiatief de medicijninstructie met de leerkracht(en) te bespreken.
- nemen minimaal 1 x per 3 maanden contact op met de leerkracht om de voortgang te bespreken
- nemen bij tussentijdse mutatie van leerkracht(en) of – indien van toepassing – bij de start van een nieuw schooljaar contact op om de medicijninstructie opnieuw te bespreken.
- nemen direct contact op met de school bij verandering van medicijnen of de toe te dienen dosis.
- zorgen ervoor dat voldoende medicijnen in oorspronkelijke verpakking (met etiket, voorschrift en de naam van het kind) op school aanwezig zijn.
- letten op de vervaldatum.

2. school:

- zorgt ervoor, dat het bovengenoemde formulier met de medicijninstructie op een voor alle betrokkenen bekende, duidelijke plaats is opgeborgen.
- bergt de medicijnen op op een veilige, dus voor kinderen niet bereikbare plaats.
- zorgt dat alle betrokkenen op de hoogte zijn van de plaats waar de medicijnen bewaard worden (bijv. voorin inval- of klassenmap).
- zorgt dat bij afwezigheid van de reguliere leerkracht(en) door ziekte of verlof het medicijngebruik toch correct plaatsvindt.
- ziet erop toe, dat elke nieuwe medicijninstructie wordt vastgelegd en als aanvulling bij het oorspronkelijke formulier wordt gevoegd.
- zorgt voor een lijst met de medewerkers die een EHBO en/of BHV diploma bezitten.

Op bovengenoemd formulier worden verder vastgelegd: de periode waarin de medicijnen moeten worden verstrekt, de wijze van bewaren/opbergen en de wijze van controle op vervaldatum. Ouders geven hierdoor duidelijk aan wat zij van de schoolleiding en de leerkrachten verwachten en zij weten op hun beurt weer precies wat ze moeten doen en waar ze verantwoordelijk voor zijn.

---

¹ Toestemmingsformulier voor "Verstrekken van medicijnen op verzoek". Zie bijlage 2.

Enkele praktische adviezen:

- Wanneer het gaat om het verstrekken van medicijnen gedurende een lange periode moet regelmatig met ouders overlegd worden over de ziekte en het daarbij behorende medicijngebruik op school. Een goed moment om te overleggen is wanneer ouders een nieuwe voorraad medicijnen komen brengen.
- Mocht de situatie zich voordoen dat een kind niet goed op een medicijn reageert of dat er onverhoopt toch een fout gemaakt wordt bij de toediening van een medicijn, bel dan direct met de huisarts of specialist in het ziekenhuis én direct daarna ook de ouders.
- Volg bij een ernstige situatie de richtlijnen in bijlage 4.

3. Medische handelingen

Het is van groot belang dat een langdurig ziek kind of een kind met een bepaalde handicap zoveel mogelijk gewoon naar school gaat. Het kind heeft contact met leeftijdsgenootjes, neemt deel aan het normale leven van een schoolkind en wordt daardoor niet de hele dag herinnerd aan zijn handicap of ziek zijn.

AWBR onderkent dat het belangrijk is voor het psychosociaal welbevinden van het langdurig zieke kind om indien mogelijk, naar school te gaan.

Medische handelingen

Wanneer zou worden overgegaan tot het laten uitvoeren van medische handelingen door een leerkracht, neemt de schoolleiding / het bestuur daarmee bepaalde verantwoordelijkheden op zich, waarbij de consequenties van die keuze moeilijk zijn te overzien. Bovendien dient voor de uitvoer van bepaalde medische handelingen een bekwaamheid te zijn verworven volgens de Wet BIG. Ook gaat de tijd die daarmee gemoeid is, ten koste van de onderwijstijd.

AWBR stelt zich dan ook op het standpunt dat in voorkomende gevallen de leerkracht **geen medische handelingen** mag verrichten. De medewerking die zal worden verleend, bestaat uit het beschikbaar stellen van een ruimte en adequate opslag van de medicatie (zie ook hoofdstuk 2).

Dit houdt concreet in, dat medische handelingen, bijvoorbeeld het toedienen van injecties, zepillen of sondevoeding, **te allen tijde door ouders dienen te worden uitgevoerd of door een bevoegd verpleegkundige die daarvoor door de ouders is aangewezen.**

Ouders overleggen van te voren met de schoolleiding over:

- wie naar school komt om de handeling(en) uit te voeren
- wanneer de handeling moet/kan plaatsvinden
- de ruimte waar de handeling kan plaatsvinden
- hoe te handelen als er iets verkeerd gaat (bijv. verpleegkundige verschijnt niet of niet op de afgesproken tijd of er volgt een onverwachte reactie op de handeling)
- wie in het oog houdt of alles verloopt, zoals afgesproken (denk daarbij ook aan afwezigheid van de reguliere leerkracht).
- wijze en tijd van informeren als er een wijziging in de afspraken komt

Het zal duidelijk zijn dat - gezien de aard van de handelingen – de afspraken m.b.t. bovengenoemde punten schriftelijk moeten worden vastgelegd en dat dit document door de ouders dient te worden ondertekend¹.

N.B. Uitzondering vormt het uitvoeren van een medische handeling in een noodgeval² (bijv. anafylactische shock als allergische reactie op insectenbeet of voedingsstof).

Deze allergie zal in de meeste gevallen vooraf bekend zijn en de ouders zullen dan noodmedicatie aan de leerkracht geven. Dit kan een auto-injector zijn, ook wel Epi-pen genoemd, maar ook druppels. Dit is afhankelijk van de soort en ernst van de allergische reactie.

Het is hier letterlijk van levensbelang, dat **de school!**

- vastlegt wie de eerste persoon is die de handeling uitvoert (eigen leerkracht)

¹ Afsprakenformulier voor "Uitvoeren van medische handelingen"; zie Bijlage 3B.

² Afsprakenformulier voor "Uitvoeren van medische handelingen"; zie Bijlage 3A.

- vastlegt wie de handeling uitvoert, als
  - a. de eigen leerkracht afwezig is of
  - b. deze aangeeft het niet te kunnen of niet te durven (geen risico nemen!)
- vastlegt waar dit medicijn bewaard wordt
- aan het hele team bekend maakt welke leerlingen dit betreft, wat de allergie kan veroorzaken, wat de verschijnselen zijn en wat de remedie is.
- verder adequaat handelt als bij een calamiteit: 112, ouders.

De ouders zijn er verantwoordelijk voor, dat:

- de school op de hoogte is van de allergie, de verschijnselen, het medicijn en wat exact wordt gevraagd, indien de reactie zich voordoet.
- medicijnen met geldige vervaldatum op school zijn
- en instrueren een nieuwe leerkracht (nieuw schooljaar of langdurige vervanging) zelf over de wijze, waarop het medicijn moet worden toegediend

Wettelijke regels

Voor de genoemde medische handelingen heeft de wetgever een aparte regeling gemaakt. De wet "Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg" (wet BIG) regelt wie wat mag doen in de gezondheidszorg. De wet BIG is bedoeld voor beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg en geldt als zodanig niet voor onderwijzend personeel. Dat neemt niet weg dat in deze wet een aantal waarborgen wordt gegeven voor een goede uitoefening van de beroepspraktijk aan de hand waarvan ook een aantal regels te geven zijn voor schoolbesturen en leerkrachten als het gaat om in de wet BIG genoemde medische handelingen.

Bepaalde handelingen – de zogenaamde voorbehouden handelingen – mogen alleen verricht worden door artsen. Anderen dan artsen mogen medische handelingen alleen verrichten in opdracht van een arts. De betreffende arts moet zich er dan van vergewissen dat degene die niet bevoegd is, wel de bekwaamheid bezit om die handelingen te verrichten.

Aansprakelijkheid

Vorenstaande is ook van toepassing wanneer een leerkracht bij een leerling een medische handeling verricht. Technisch gezien vallen leerkrachten niet onder de wet BIG. Deze geldt alleen voor medische - en paramedische beroepen. Soms worden leerkrachten betrokken bij de zorg rond een ziek kind en worden daarmee partners in zorg. In zo'n geval kan het voorkomen dat leerkrachten gevraagd wordt om een medische handeling bij een kind uit te voeren. Deze, niet alledaagse, positie van de leerkracht moet hierbij serieus genomen worden. Daarom moet een leerkracht een gedegen instructie krijgen hoe hij de handeling moet uitvoeren. Het naar tevredenheid uitvoeren van deze handeling wordt schriftelijk vastgelegd in een bekwaamheidsverklaring. Zodoende wordt een optimaal mogelijke zekerheid aan kind, ouders, leerkracht en schoolleiding gewaarborgd. Ook voor de verzekeraar van de school zal duidelijk zijn dat er zo zorgvuldig mogelijk is gehandeld. Dit betekent dat een leerkracht in opdracht van een arts moet handelen die hem bekwaam heeft verklaard voor het uitvoeren van die medische handeling.

Binnen organisaties in de gezondheidszorg is het gebruikelijk dat een arts, of een door hem aangewezen en geïnstrueerde vertegenwoordiger, een bekwaamheidsverklaring afgeeft met het oog op eventuele aansprakelijkheden.

Heeft een leerkracht geen bekwaamheidsverklaring dan kan hij bij onoordeelkundig handelen aangesproken worden voor de aangerichte schade. Het schoolbestuur is echter weer verantwoordelijk voor datgene wat de leerkracht doet. Kan een schoolbestuur een bekwaamheidsverklaring van een arts overleggen, dan kan niet bij voorbaat worden aangenomen dat de schoolleiding onzorgvuldig heeft gehandeld.

Een schoolbestuur dat niet kan bewijzen dat een leerkracht voor een bepaalde handeling bekwaam is, raden wij aan de medische handelingen niet te laten uitvoeren. Een leerkracht die wel een bekwaamheidsverklaring heeft, maar zich niet bekwaam acht - bijvoorbeeld omdat hij deze handeling al een hele tijd niet heeft verricht zou de medische handeling eveneens niet mogen uitvoeren. Een leerkracht die onbekwaam en/of zonder opdracht van

een arts deze handeling verricht is niet alleen civielrechtelijk aansprakelijk (betalen van schadevergoeding), maar ook strafrechtelijk (mishandeling). Het schoolbestuur kan op zijn beurt als werkgever eveneens civiel- en strafrechtelijk aansprakelijk gesteld worden. Om zeker te zijn dat de civielrechtelijke aansprakelijkheid gedekt is, is het raadzaam om, voordat er wordt overgegaan tot medisch handelen, contact op te nemen met de verzekeraar van de school. Het kan zijn dat bij de beroepsaansprakelijkheid de risico's die zijn verbonden aan deze medische handelingen niet zijn meeverzekerd. Dat hoeft op zich geen probleem te zijn, omdat wanneer de verzekeraar van een en ander op de hoogte wordt gesteld hij deze risico's kan meeverzekeren, eventueel tegen een hogere premie en onder bepaalde voorwaarden (bijvoorbeeld een bekwaamheidsverklaring).

Vastgesteld d.d.:

Instemming GMR AWBR d.d.:

Namens bestuur AWBR:

Mevrouw A. de Visch Eybergen,
Bestuurder

Namens de voorzitter GMR:

Naam

Voor akkoord:

Voor akkoord:

Bijlage 1

Het kind wordt ziek op school

(Toestemmingsformulier bij inschrijving)

N.B. Het is belangrijk dat de **gegevens** van dit formulier zolang deze leerling op school zit: **actueel** blijven **en** bij de groepsleerkracht **in de klas aanwezig** zijn.

Tips:

1. maak jaarlijks voor elke groep een lijst met waarschuwingsnummers.
2. als ouders een wijziging doorgeven (altijd aan directie of administratie), geef de leerkracht dan een nieuwe, bijgewerkte lijst.
3. doe deze vóór in de klassenmap of invalmap.
4. neem in deze lijst ook gegevens m.b.t. allergieën en/of medicijngebruik op (zoals deze door de ouders gemeld werden).
5. maak van levensbedreigende zaken (bijv. een notenallergie) een aparte vermelding op een gekleurd vel in de klassen- of invalmap en houd deze bij de lijst.

Verklaring Toestemming tot handelwijze voor als het kind ziek wordt op school

(bijlage bij het inschrijfformulier van de school)

Het kan voorkomen dat uw kind gezond naar school gaat en tijdens de schooluren ziek wordt, zich verwondt, door een insect wordt geprikt of iets dergelijks. In zo'n geval zal de school passende maatregelen nemen.

Indien daar aanleiding toe is, zal de school altijd contact opnemen met de ouders, verzorgers of met een andere, door u aangewezen, persoon. Een enkele keer komt het voor dat deze personen niet te bereiken zijn. Als deze situatie zich voordoet zal de leerkracht een zorgvuldige afweging maken of uw kind gebaat is met een "eenvoudige" pijnstiller of dat een arts geconsulteerd moet worden.

Wilt u onderaan aangeven met welke personen achtereenvolgens contact gezocht moet worden als de ouders niet bereikbaar zijn?

Ondergetekende gaat akkoord met bovengenoemde handelwijze ten behoeve van:

Naam leerling: .....

geboortedatum: .....

Naam ouder/verzorger: .....

(tevens 1^e waarschuwingsadres)

telefoon thuis: ..... / mobiel: .....

telefoon werk: .....

Naam huisarts: .....

telefoon: .....

Te waarschuwen personen, indien 1^e ouder/verzorger niet te bereiken is:

1. Naam: .....

Relatie tot kind: ..... (bijv. vader, tante, buurvrouw)

telefoon thuis: ..... / mobiel: .....

telefoon werk: .....

2. Naam: .....

Relatie tot kind: .....

telefoon thuis: ..... / mobiel: .....

telefoon werk: .....

3. Naam: .....

Relatie tot kind: .....

telefoon thuis: ..... / mobiel: .....

telefoon werk: .....

4. Naam: .....

Relatie tot kind: .....

telefoon thuis: ..... / mobiel: .....

telefoon werk: .....

Ook achterzijde invullen

Mijn kind is overgevoelig voor de volgende zaken:

1. ....
.....
2. ....
.....
3. ....
.....
4. ....
.....

Ruimte voor zaken die hierboven niet genoemd zijn (bijv. wát de allergische reactie is):

.....
.....
.....

De ouders verklaren tenslotte, dat:

- zij veranderingen in dezen direct zullen doorgeven aan de directie van de school.
- Zij erkennen, dat het zeer belangrijk is dat deze gegevens actueel blijven, omdat de school anders handelingsverlegen is en derhalve in voorkomende gevallen niet adequaat kan handelen.**

Ondertekening:

Naam: .....

Plaats: .....

Datum: .....

Handtekening: .....

Bijlage 2

Het verstrekken van medicijnen op verzoek

(Toestemmingsformulier 2)

Het verstrekken van medicijnen op verzoek

De school kan alleen medewerking verlenen aan het verstrekken van medicijnen, indien:

- a. het vergeten ervan niet kan leiden tot een levensbedreigende situatie en
- b. door de behandelend arts helder wordt gemaakt, dat er geen ander innameritme mogelijk is dan onder schooltijd en
- c. aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

3. ouders:

- vullen het formulier volledig in en voegen een verklaring van de arts bij, waaruit tevens blijkt, dat inname onder schooltijd noodzakelijk is.
- nemen het initiatief de medicijninstructie met de leerkracht(en) te bespreken.
- nemen minimaal 1 x per 3 maanden contact op met de leerkracht om de voortgang te bespreken
- nemen bij tussentijdse mutatie van leerkracht(en) of – indien van toepassing – bij de start van een nieuw schooljaar contact op om de medicijninstructie opnieuw te bespreken.
- nemen direct contact op met de school bij verandering van medicijnen of de toe te dienen dosis.
- zorgen ervoor dat voldoende medicijnen in oorspronkelijke verpakking (met etiket, voorschrift en de naam van het kind) op school aanwezig zijn.
- letten op de vervaldatum.

4. school:

- zorgt ervoor, dat het bovengenoemde formulier met de medicijninstructie op een voor alle betrokkenen bekende, duidelijke plaats is opgeborgen.
- bergt de medicijnen op op een veilige, dus voor kinderen niet bereikbare plaats.
- zorgt dat alle betrokkenen op de hoogte zijn van de plaats waar de medicijnen bewaard worden (bijv. voorin inval- of klassenmap).
- zorgt dat bij afwezigheid van de reguliere leerkracht(en) door ziekte of verlof het medicijngebruik toch correct plaatsvindt.
- ziet erop toe, dat elke nieuwe medicijninstructie wordt vastgelegd en als aanvulling bij het oorspronkelijke formulier wordt gevoegd.

Op bovengenoemd formulier worden verder vastgelegd: de periode waarin de medicijnen moeten worden verstrekt, de wijze van bewaren/opbergen en de wijze van controle op vervaldatum. Ouders geven hierdoor duidelijk aan wat zij van de schoolleiding en de leerkrachten verwachten en zij weten op hun beurt weer precies wat ze moeten doen en waar ze verantwoordelijk voor zijn.

Verklaring Toestemming tot het verstrekken van medicijnen op verzoek

Datum: .....

Ondergetekende geeft toestemming voor het toedienen van de hieronder omschreven medicijn(en) aan:

naam leerling: .....
geboortedatum: .....
adres: .....
postcode en plaats: .....

naam ouder(s)/verzorger(s): .....
telefoon thuis: .....
telefoon werk: .....

naam huisarts: .....
telefoon: .....
naam specialist: .....
telefoon: .....

De medicijnen zijn nodig voor onderstaande ziekte:

.....
.....

Naam van het medicijn:

.....
.....

Medicijn dient dagelijks te worden toegediend op onderstaande tijden:

om ..... uur
om ..... uur
om ..... uur
om ..... uur

Medicijn mag alleen worden toegediend in de volgende situatie (indien van toepassing):

.....
.....

Dosering van het medicijn (indien van toepassing):

.....

Wijze van toediening:

via inhalatie   oraal

Door (naam)..... Functie: .....

Ook achterzijde invullen

Wijze en plaats van bewaren:

.....

Controle op vervaldatum vindt plaats door de ouder/verzorger.

Ondergetekende, ouder/verzorger van genoemde leerling,
geeft hiermee aan de school c.q. de hieronder genoemde leerkracht toestemming voor het
toedienen van de bovengenoemde medicijnen

Naam (ouder/verzorger): .....

Plaats: .....

Datum: .....

Ouder/verzorger:

Naam: .....

Handtekening:

Namens de school:

De directeur:

Naam: .....

Handtekening:

Medicijninstructie (indien van toepassing)

Er is instructie gegeven over het toedienen van de medicijnen op:

..... (datum)

Door:

Naam: .....

Functie: .....

van: ..... (instelling)

Aan:

Naam: .....

Functie: .....

van: ..... (naam school)

te ..... (plaats)

Bijlage 3A

Afspraken m.b.t. het uitvoeren van een medische handeling in een noodgeval (bijv. anafylactische shock als allergische reactie op insectenbeet of voedingsstof)

(Afspraken formulier)

Deze allergie zal in de meeste gevallen vooraf bekend zijn en de ouders zullen dan noodmedicatie aan de leerkracht geven. Dit kan een auto-injector zijn, ook wel Epi-pen genoemd, maar ook druppels. Dit is afhankelijk van de soort en ernst van de allergische reactie.

Het is hier letterlijk van levensbelang, dat **de school**:

- vastlegt wie de eerste persoon is die de handeling uitvoert (eigen leerkracht)
- vastlegt wie de handeling uitvoert, als
  - a. de eigen leerkracht afwezig is of
  - b. aangeeft het niet te kunnen of niet te durven (geen risico nemen!)
- vastlegt waar dit medicijn bewaard wordt
- aan het hele team bekend maakt welke leerlingen dit betreft, wat de allergie kan veroorzaken, wat de verschijnselen zijn en wat de remedie is.
- verder adequaat handelt als bij een calamiteit: 112, ouders.

De ouders zorgen ervoor, dat:

- de school op de hoogte is van de allergie, de verschijnselen, het medicijn en wat exact wordt gevraagd, indien de reactie zich voordoet.
- medicijnen met geldige vervaldatum op school zijn
- en instrueren een nieuwe leerkracht (nieuw schooljaar of langdurige vervanging) zelf over de wijze, waarop het medicijn moet worden toegediend

Verklaring

Afspraak i.v.m. het uitvoeren van medische handeling in noodgeval.

Ondergetekenden (ouders en school) verklaren de volgende afspraken met elkaar gemaakt te hebben met betrekking tot uitvoering van de 'medische handeling' in noodgeval bij:

naam leerling: .....

geboortedatum: .....

adres: .....

postcode en plaats: .....

naam ouder(s)/verzorger(s): .....

telefoon thuis: .....

telefoon werk: .....

naam huisarts: .....

telefoon: .....

naam specialist: .....

telefoon: .....

Afgesproken werd, dat bij bovengenoemde leerling de voor hem/haar noodzakelijke medische handeling bij anafylactische shock op school zal worden uitgevoerd:

In 1^e instantie door ..... (functie: .....)

Indien deze afwezig is, door: .....(functie: .....)

Eventueel 3^e persoon: ..... (functie: .....)

Deze medische handeling:

- bestaat uit .....
.....
- is nodig vanwege mogelijke, levensbedreigende allergische reactie door het eten/aanraken van
.....
.....
- mag alleen worden uitgevoerd in de hieronder nader omschreven situatie:
.....
.....

Tenslotte wordt afgesproken dat:

- de ouder de school direct op de hoogte brengt, als een wijziging in deze afspraken kan of moet worden doorgevoerd.

Ook achterzijde invullen

Eventuele aanvullende opmerkingen:

.....
.....
.....
.....

Aldus werd afgesproken:

Plaats: .....

Datum: .....

Ouder/verzorger:

Naam: .....

Handtekening:

Namens de school:

De directeur:

Naam: .....

Handtekening:

Bijlage 3B

Afspraken m.b.t. het structureel uitvoeren van medische handelingen op school

(Afspraken formulier)

AWBR stelt zich op het standpunt dat in voorkomende gevallen de leerkracht **geen medische handelingen** mag verrichten. De medewerking die zal worden verleend, bestaat uit het beschikbaar stellen van een ruimte en adequate opslag van de medicatie (zie ook hoofdstuk 2).

Dit houdt concreet in, dat medische handelingen, bijvoorbeeld het toedienen van injecties, zetpillen of sondevoeding, **te allen tijde door ouders dienen te worden uitgevoerd of door een bevoegd verpleegkundige die daarvoor door de ouders is aangewezen.**

Ouders overleggen van te voren met de schoolleiding over:

- wie naar school komt om de handeling(en) uit te voeren
- wanneer de handeling moet/kan plaatsvinden
- de ruimte waar de handeling kan plaatsvinden
- hoe te handelen als er iets verkeerd gaat (bijv. verpleegkundige verschijnt niet of niet op de afgesproken tijd of er volgt een onverwachte reactie op de handeling)
- wie in het oog houdt of alles verloopt, zoals afgesproken (denk daarbij ook aan afwezigheid van de reguliere leerkracht).
- wijze en tijd van informeren als er een wijziging in de afspraken komt

Verklaring Afspraak i.v.m. het uitvoeren van medische handelingen op school.

Ondergetekenden (ouders en school) verklaren de volgende afspraken met elkaar gemaakt te hebben met betrekking tot uitvoering van de zogenaamde 'medische handeling' op school bij:

naam leerling: .....
geboortedatum: .....
adres: .....
postcode en plaats: .....

naam ouder(s)/verzorger(s): .....
telefoon thuis: .....
telefoon werk: .....

naam huisarts: .....
telefoon: .....
naam specialist: .....
telefoon: .....

Afgesproken werd, dat bij bovengenoemde leerling de voor hem/haar noodzakelijke medische handelingen op school zullen worden uitgevoerd:

- door de vader/moeder * / door .....*
te bereiken op ..... (telefoonnr.)

Deze medische handeling:

- bestaat uit .....
.....
- is nodig vanwege (ziekte) .....
.....
- moet dagelijks worden uitgevoerd op onderstaande tijdstippen *
om ..... uur
om ..... uur
om ..... uur
om ..... uur

OF:

- mag alleen worden uitgevoerd in de hieronder nader omschreven situatie *
.....
.....

* a.u.b. doorstrepen wat niet van toepassing is

Ook achterzijde invullen

Tenslotte wordt afgesproken dat:

- de medische handeling plaats kan vinden in .....
- als degene die de medische handeling zou verrichten, niet op de afgesproken tijd kan verschijnen, hij/zij daarvan de ouders direct op de hoogte stelt.
- de ouder de school direct op de hoogte brengt, als de medische handeling niet op het afgesproken tijdstip kan/zal plaatsvinden en daarbij de school informeert over de wijze waarop nu gehandeld gaat worden.
- de ouder bijhoudt of de medische handeling op de juiste tijd plaatsvindt.

Eventuele aanvullende opmerkingen:

.....
.....
.....
.....

Aldus werd afgesproken:

Plaats: .....

Datum: .....

Ouder/verzorger:

Naam: .....

Handtekening:

Namens de school:

De directeur:

Naam: .....

Handtekening:

Bijlage 4

Hoe te handelen bij een calamiteit

(Richtlijnen)

Indien zich calamiteiten voordoen ten gevolge van het toedienen van medicijnen
of het uitvoeren van een medische handeling bij een kind

Richtlijnen, hoe te handelen bij een calamiteit ten gevolge van

- het toedienen van medicijnen aan een kind
- het uitvoeren van een medische handeling

- Laat het kind niet alleen. Probeer rustig te blijven.
Observeer het kind goed en probeer het gerust te stellen.

- Waarschuw een volwassene voor bijstand (of laat één van de kinderen een volwassene ophalen waarbij u duidelijk instrueert wat het kind tegen de volwassene moet zeggen).

- Bel direct de huisarts en/of de specialist van het kind.

- Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112.

- Geef door naar aanleiding van welk medicijn of 'medische' handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan (eventueel welke fout is gemaakt).

- Zorg ervoor dat u alle relevante gegevens van het kind bij de hand hebt (of laat ze direct door iemand opzoeken) zoals:
  1. Naam van het kind
  2. Geboortedatum
  3. Adres
  4. Telefoonnummer van ouders en/of andere, door de ouders aangewezen, persoon
  5. Naam + telefoonnummer van huisarts/specialist
  6. Ziektebeeld waarvoor medicijnen of medische handeling nodig zijn.

- Bel de ouders (bij geen gehoor een andere, door de ouders aangewezen persoon):
  1. Leg duidelijk uit wat er is gebeurd.
  2. Vertel, indien bekend, wat de arts heeft gedaan/gezegd.
  3. In geval van opname, geef door naar welk ziekenhuis het kind is gegaan.

Bijlage 5

Jaarlijks intakeformulier medische gegevens kinderen

Jaarlijks intakeformulier medische gegevens kinderen

Beste ouders(s), verzorgers(s),

Graag willen wij informatie over de (medische) gegevens van uw kind. U kunt dit formulier inleveren bij de leerkracht van uw kind.

Schooljaar.....

Medische gegevens en andere belangrijke zaken

Naam kind :

Groep :

Mijn kind heeft een ziekte en/of allergie :

Mijn kind mag op school een paracetamol of andere lichte medicatie zoals bijvoorbeeld Azaron krijgen als dat nodig is: **Ja/Nee**

(Verstrekking wordt gedaan conform het bovenschoolse AWBR protocol medicijnverstrekking zoals vastgesteld d.d. .... dit protocol ligt ter inzage bij de directie en is via de website van AWBR te raadplegen: www.awbr.nl. De leerkracht en andere medewerkers binnen de school kunnen voor het verkeerd toedienen van medicijnen nooit aansprakelijk worden gesteld.

Telefoon thuis: .....

Telefoon mobiel moeder .....

Telefoon werk moeder .....

Telefoon mobiel vader .....

Telefoon werk vader .....

Huisarts naam: .....

Telefoon huisarts: .....

In noodgevallen kunnen wij bereiken:

1. Naam: .....

Relatie tot kind .....

Telefoon: .....

2. Naam: .....

Relatie tot kind .....

Telefoon: .....

Voor akkoord:

Handtekening ouder/verzorger